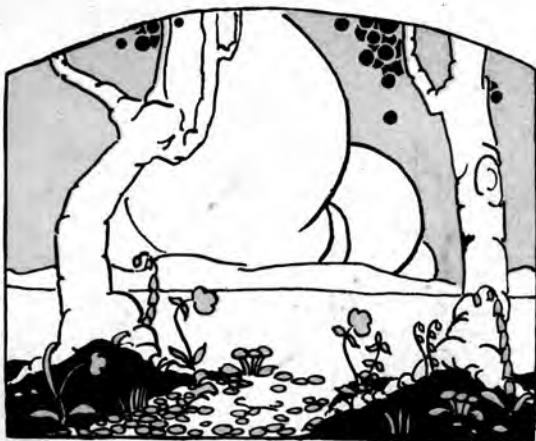

SAMBAND

SAMBAND

.. is a quarterly magazine devoted to old country folklore, tradition, and history. Also historical and biographical sketches from Valdres settlements in America ..

Subscription price
\$1.00 a year.

Published by Valdres Samband
at 425-429 South Fourth Street,
Minneapolis, Minnesota

S A M B A N D

Nr. 3

September 1933

9. Aarg.

Vestre Slidre i Valdres

*Mellem fjeller og skoger og tinder
ligger Slidre ved fjorden den blaa,
og der Jotunheims forgaard vi finder,
og der ser vi de kjæmper at staa.*

—A. S.

*Eg veit ein dal ved den smilande fjord
mellem skogklædde aaser og høgfjell i nord,
og som bakgrunn stend Jotnarnes kollar.
Der dei grønande bøar og skogklædde nes
sig kransar um fjorden med bergufs og res,
og skiftar med lundar og vollar.*

—Torgeir Magistad.

Perlen blandt Norges dale

VALDRES hoveddalføre regner man fra Spirillen i syd til Filefjeld i nordvest. Dalen er vel den mest avvekslende av alle Norges dale. De mange større og mindre sidedale byr stadig paa overraskelser. Den sydlige del av dalen er for det meste aapen med jevnt skraanende, temmelig høie sider. Opunder Filefjeld er Valdres en skarp fjeldbygd. Ellers er dalen rik paa løv- og barskog, særlig vokser det meget gran der. Noe av det som gir Valdres sit særpræg er elven. Den rinder ikke strid og

Aurdalsbyen

hidsig som i andre dale, men her og der utvider den sig og danner lange og smale, men venlige sjøer. Strandefjord og Vangsmjøsa er vel kjendte. Disse sjøene med fjeldene i bakgrunden danner landskap som virker overvældende i sin skjønnhet. Det samme gjælder sidegrenen fra Nord-Aurdal gjennom Østre Slidre op mot Jotunheimen. Etnedalen er et eget dalføre øst for hoveddalen.

Med de sidste aars sterkt økede automobiltrafik er de store gjennomgangsveies betydning øket og trafikken over Filefjeld er nu større end noensinde.

Adkomsten til Valdres er meget let. Dalens centrum, Fagernes, staar i udmerket jernbaneforbindelse med Oslo over Roa—Eina. Det tar bare 6—8 timer. Man kan ogsaa reise med toget over Hønefoss til Hen.

Derfra tar man baat over Spirillen, og saa kan man ta rutebil fra Sørumsjøen over Valdres.

Det er vel faa steder i Norge der som Valdres gir anledninger til morsomme og avvekslende fotturer. Vil man klyve i bergene, saa gjør man det; vil man ikke, gaar man bare en anden tur. Vil man fiske i Strandefjord eller fjeldelvene, saa er der fisk der, og jagten i Valdres er vel kjendt.

Fra Odnes gjennom Nordre Land og over Tonsaasen er vel egentlig hovedindgangen til selve Valdres. Den vei gaar jernbanen, og "Kongs-

Leira i Nord-Aurdal

veien" holdes i god stand for automobiler. Fra toppen av Tonsaasen har man utsigt langt indover i Jotunheimen, men omegnen er skogrik og lun.

Saa begynner nedstigningen med utsigt til Begnaelvens dalføre. Den første utsigt er hovedsakelig skog og lier, men snart er man nede i dalen, og det fagre Nord-Aurdal aapner sig med vakre gaarder og smaabruk langt op gjennom liene. Ved Aurdal station brer dalen sig ut, og det er tæt bebyggelse i Aurdalsbyen, hvor der ogsaa er et par gode hoteller. I nærheten av kirken bor prest og skriver, doktor og postmester og flere landhandlere. Der er ogsaa en middelskole i Aurdal og det nylig oprettede gamle hjem paa Petersborg er nu i drift.

Ved jernbanestationen Leira er der ogsaa tæt bebyggelse, hvoriblandt folkehøiskolen og Valdres Landbruksskole.

Jernbanens endepunkt, Fagernes, ligger som navnet antyder i vakre

omgivelser ved Strandefjord. Her er store, gode hoteller, og rik anledning til morsomme smaaturer. Herfra gaar der automobiler baade til Jotunheimen og Sogn.

Reisen op gjennom Vestre Slidre er kanskje endnu vakrere end længere nede. Hovedbygden er meget frugtbar med veldyrkede dalsider og grønne ller som speiler sig i fjorden. I Vang har naturen et strengere præg. Det blir efterhaanden mindre skog og mere nakne fjeld og tilslut gaar dalen over i høifjeldet.

Fagerlund Hotel, Fagernes

Langs med Vangsmjøsa som er den største av sjøene i dalen, gaar veien paa sydsiden. Ved den østlige smale vik av sjøen kniper dalen sig sammen ved den berømte Kvamskleiva. Her gaar den gamle, bratte veien høit oppe i fjeldet, men det er sprængt ut en ny en nede ved vandet. Vang er en aapen, herlig bygd med mange gaarder. Videre kommer man forbi Skogstad til Nystuen.

Valdreser i Oslo

Tale i kringkastningen av overrettsakfører Knut Næss

VISTNOK ligger Valdresdalen langt inde i landet, og det var længe før den fik jernbane, men bygden kan strengt tat aldrig sies at ha været noe indestengt dalføre. Gjennem dalen gik fra gamle dager den eneste landverts forbindelse mellem Oslo og Bergen. Vistnok var forbindelsesveien dengang skrøpelig, men det var da en vei, saa Valdres kom tidlig i handelssamkvem med Oslo og Lærdal. Det fortælles at kornsækken blev baaret paa ryggen over Filefjeld, og fra Oslo trukket paa kjelke over Krokkleven til Valdres! Var end den gamle riksvei skrøpelig, saa pekte den dog ut av bygden, og utfærdstrangen laa valdresfolk tidlig i blodet. Vi finder saaledes valdreser blandt de første utvandrere til Amerika, hvor de senere blev velstaaende farmere og forretningsmænd. Enkelte har indehat høie embedsstillinger.

Men ogsaa de valdreser som ikke har søkt saa langt ut, men har slaat sig ned paa flatbygdene eller i hovedstaden, har tat sig godt frem og gjort sig fordelagtig bemerket. Ofte kom de — ialfald tidligere — fra trange kaar heime. Nisteskreppen var undertiden den eneste driftskapital de medbragte. Der manglet ikke sjelden penger til det allernødvendigste, men modet og energien var der, og de slet sig frem til embedseksamen. Vi har vanskelig nu for at sette os ind i hvor trangt og smaat de hadde det i Oslo, de første studenter fra Valdres. Det var heller ikke mange av dem. Gaardene heime var dengang mindre og prisene smaa, saa far og mor maatte arbeide trut og flittig for at hjelpe sine studerende sønner til de nødvendige kontanter.

I de senere aar har Valdresdalen tat sig godt op, saa de som nu søker ind til byen for at studere — og det er nu mange — har det nok adskillig rummeligere end dengang. Vi finder de utflyttede valdreser igjen i de forskjellige stillinger, som dygtige forretningsmænd, som haandverkere, lærere, prester, jurister, officerer, læger, undertiden som videnskapsmænd, og det kan trygt sies at de holder maal, og undertiden vel saa det.

La mig ikke nævne navn blandt de nulevende, for ikke at risikere at gjøre uret mot andre, men gjør vi et sprang tilbake i tiden, saa kan jeg peke paa at Valdres ifjor kunde feire 100-aarsdagen for den bekjendte billedhugger fra Valdres, Ole H. Fladager. Han døde som ung mand, men man vil kunne finde arbeider av ham i det norske nationalgalleri. Fladager ligger begravet paa den protestantiske kirkegaard i Rom, og jeg har for kort tid siden personlig set at hans grav er vel bevaret. La mig ogsaa blandt kjendte avdøde valdresmænd i Oslo og omegn nævne videnskapsmanden Johannes Belsheim og direktør for Norges landbrukshøiskole, Nils Ødegaard.

Jeg skulde tro at heimfølelsen og interessen for heimbygden er sterkere hos valdresene end hos mange andre bygdefolk. Henrik Wergeland har git uttryk herfor i sit dikt "Valdrisen paa heimvegen." Det viser sig ogsaa at de utflyttede valdreser paa sin nye heimsted gjerne slutter sig sammen i en forening, et bygdelag, og i saa henseende er de tidligere ute end andre bygdefolk.

Vi ser det ikke alene i Amerika, hvor valdresene for over 30 aar siden stiftet foreningen Valdres Samband, med sit eget tidsskrift, men vi ser det samme i Oslo, hvor de indflyttede valdreser allerede i 1886 danner sit første lag under navn av "Valdrissen." Dette lag er vel at merke det ældste bygdelag i Oslo og det er sandelig ikke noe daarlig tegn. Det viser sig som sagt at interessen for heimbygden og dens tarv og for mindene heimefra er vaakne.

Det første valdreslag i Oslo kunde ifjor feire sit 45-aarsjubileum. Det er hele 13 aar ældre end Bondeungdomslaget. Det maa derfor være tillatt at omtale det litt nærmere. Laget blev ifølge referatet stiftet i kjelderen hans Syver Lo i Akersgaten og har vistnok hat en beskednen start, men det har tidlig tat sig godt op, for allerede 2 aar efter starten holdt laget i 1888 aarsmøte eller markedsmore i gamle Gyldenløves palads i Raadhusgaten. Blandt lagets stiftere finder vi de senere kjendte mænd, direktør O. Nilssen i Akershus brandforsikringsselskap, skolebestyrer Olaf Kjørstad, guldsmed Opheim i Bergen og grosserer O. A. Hall, hvorav de to sidste fremdeles lever. Hall er endda et virksomt medlem av laget.

Allerede et par aar efter lagets stiftelse viste det sig at hallingene vilde være med i laget og endel hallinger har senere været trofaste lagsmedlemmer. Enten det nu var som følge av lagets utvidelse eller som følge av at det av og til i de første aar er gaat noe viltert for sig — kanske har det ogsaa været slagsmaal om jentudn — nok av det — laget fik tidlig navnet Fanitullen, og dette navn har det senere beholdt. Navnet høres noe fändenivoldsk ut, men jeg kan forsikre at navnet forsaavidt ikke gir noe betegnende uttryk for lagets virksomhet. Tvertimot er vel laget et av de mest velanskrevne bygdelag i Oslo, og det har som sine gjester hat flere av byens fremtrædende kunstnere. Laget har bl. a. søkt at gjøre sine medlemmer kjendt omkring i vort land og har derfor i aarenes løp arrangert en række længere sommerutflugter.

I 1899 blev der stiftet en ny valdresforening under navn av Valdreslaget, som har hat stor tilslutning særlig blandt de yngre. Begge disse lag samt et mindre lag, Valdresringen, har været virksomme bindeled mellem valdreser ute og heime, og mange har fra lagsmøtene sine mest lyse og lykkelige minder.

Valdreslaget satte sig tidlig som maal at skaffe sig eget hus i Oslo og samlet ind en god del penger hertil. Formaaende valdreser utenfor laget

gik for et aars tid siden sammen med Valdreslaget om at realisere denne oppgave i noe større maalestok. Der blev vedtat at danne en egen Valdresheim som kunde være et fælles møtested for saavel utflyttede valdreser i Oslo som tilreisende. Og i løpet av en ganske kort tid er det lykkedes at tilveiebringe en kapital paa vel kr. 100,000 i dette øiemed. Det kan trygt betegnes som en kraftpræstation at skaffe tilveie en saa stor kapital til saadant formaal i disse daarlige tider. Det er nu meningen med tiden at indkjøpe en passende Oslo-gaard, indrede kafe og forretningslokaler, samt om mulig hotel. Det er videre tanken at gi stedet et karakteristisk interiør og eksteriør, som vil virke tiltrækkende saa det allerede fra første stund kan bli et kjært samlingssted for valdreser ute og heime og dertil en virksom reklame for vor kjære vakre Valdresdal.

Valdresstevnet i Barrett, Minn., 1933

VALDRES SAMBANDS aarlige stevne blev avholdt i Barrett, Minn., den 30te juni og 1ste juli 1933. Omkring 300 valdreser var forsamlet i byens paviljong da lagets formand, dr. C. M. Roan, aapnet møtet kl. 2 om eftermiddagen den 30te juni. Formiddagen var medgaat til registrering og helsing og tak for sidst.

Byens borgermester, C. E. Natwick, ønsket gjestene hjertelig velkommen, og at dette var opriktig ment erfarte vi hver og en av os de to dager vi var byens gjester.

Efterat repræsentanter fra de forskjellige stater hadde utvekslet helsing, holdt pastor O. G. Aasen, Elbow Lake, Minn., en meget interessant og humoristisk tale. Med stavkirken malt paa lagets fane som forbillede, talte pastor Ivar Sandberg, Barrett, inspirerende og gav os meget at tænke paa. Miss Maanum sang "Paa solen jeg ser," akkompagnert av Mrs. Ivar Sandberg. Et kort forretningsmøte blev nu avholdt, hvor kassereren og sekretæren læste sine rapporter. Disse blev antat som oplæst. Nominations- og resolutionskomiteer blev ogsaa valgt.

Banketten eller "gjæstebøet" som blev holdt fredag aften i byens "Hall" og blev servert av kvindeforeningen i Our Savior's Lutheran Church i byen, var ualmindelig vellykket paa alle maater, hvilket ikke mindst skyldtes den usedvanlig dygtige kokekunst, som vi hadde en prøve paa. Ved banketten holdt lagets formand, dr. C. M. Roan, talen. Hans emne var "Den norske immigrants psykologiske og biologiske gave til den amerikanske nation." Av denne gave fremhævet taleren følgende karaktertræk hos nordmændene: Sterk individualisme, frygtløs eventyrlyst, kjærlighet og trofasthet mot hjem og familie, ærlighet og respekt for det som er hellig. I det hele tat var denne tale usedvanlig fængslende og interessant og gav vidnesbyrd om talerens sterke interesse for den norske fæ-

drearv. C. E. Natwick holdt en kort tale paa sogning og viste at han var likesaa god sogning som vi var valdreser. I programmet fulgte en musikalsk avdeling med folkevisedanser under Mrs. Ivar Sandbergs dygtige ledelse. Det var i sandhet overraskende og fornøielig at høre hvorledes disse unge mennesker kunde synge de norske folkeviser paa nor k. Denne del av programmet viste ogsaa at ledelsen og de optrædende hadde gjort sit allerbedste. Pastor Helge Høverstad fungerte med vanlig dygtighet som "toastmaster" ved banketten saavel som ved de andre avdelinger av stevnet.

Lørdag formiddag begyndte med tale av professor T. A. Høverstad, som holdt talen paa egte valdresdialekt, saadan som den blev brukt omtrent for 80 aar siden. Derpaa fulgte valg paa styre for kommende aar. Det nuværende styre blev gjenvalgt, som følger: Dr. C. M. Roan, formand; pastor Helge Høverstad, viceformand; N. A. Kirkeberg, kasserer og sekretær. Direktørene er: O. O. Rood, Olaf Rudie, M. A. Weblen, Harry Lunda og Edwin Odegaard, alle fra Minneapolis. Nu fulgte norske folkevisesange, sunget av Mrs. Ivar Sandberg. Forsamlingen gav en *Rising Vote and Thanks* til hende for hendes store indsats, som gjorde sit til at gjøre stevnet saa vellykket. Endel av byens unge damer gav vakre solosanger ved stevnet.

Lørdag aften foreviste Ove B. Roan, formandens søn, levende billeder som han tok ved St. Olaf korets tur i Norge og den øvrige del av Europa i 1930. Denne film var usedvanlig interessant og høstet meget bifald.

Tilslut skal nævnes de gjestfrie borgere i byen Barrett, som ved sin hjertelighet og gjestfrihet gjorde sit til at stevnet blev en stor sukses.

I de vedtagne resolutioner blev der bl. a. uttalt tak til den norsk-amerikanske presse for den store indsats den har ydet bygdelagsbevægelsen, samt til A. M. Sundheim for hans opofrende arbeide som redaktør av lagets kvartalsskrift *Samband*. Det blev ogsaa vedtatt at sende en telegrafisk hilsen til Mr. Sundheim med tak for alt det arbeide han gjennom aarene har nedlagt for Valdres Samband.

I anledning av professor A. A. Veblens død blev der vedtatt en resolution hvori uttaltes lagets oprigtige sorg over tapet av et saa prægtig medlem og god medborger.

Angaaende lokale valdreslag blev besluttet: Det overlates styret at ta denne sak under grundig overveielse og prøve at finde den bedste vei hvorpaa lokallag kan bli organisert og komme i samarbeide med Valdres Samband. De rapporterer til næste møte.

N. A. KIRKEBERG,
sekretær og kasserer.

Nyt valdreslag

PAA grund av de lange reiser som valdreser i Iowa, Syd Dakota og søndre del av Minnesota som regel har maattet gjøre for at komme til Valdres Sambands aarlige stevner, blev der ihøst avholdt et valdresstevne i Northwood, Ia., hvor et nyt lokallag av valdreser blev organisert. Embedsmænd og styre blev valgt, og det er tanken at avholde aarlige stevner. Vi har ikke faat referat fra stevnet, men haaber at kunne meddele nærmere oplysning om embedsmænd, styre osv. i næste nummer. Der blev ved valdresstevnet i Barrett forhandlet med hensyn til at opmuntre valdreser til at danne lokallag paa alle steder hvor de er repræsenteret i tilstrækkelig antal, og en komite blev valgt til at forberede denne sak. *Samband* vil gjerne støtte saadanne lag efter evne og anledning og ønsker Iowa-laget tillykke og haaber at det maa trives og bli til glæde for vort bygdefolk i denne del av nordvesten.

Paa gamle, kjendte trakter

Av J. C. M. HANSON

VAR i Decorah den 17de mai og kjørte blandt andet gjennom det gamle Valdres-settlement, et stykke syd for byen, hvor jeg som ung hadde arbeidet en 6—7 somrer. Alle de gamle var nu borte, men anden og tredje generation var tildels endnu ved roret. Det er næsten som at reise op gjennom Vestre Slidre at reise gjennom disse settlementer. Først har vi farmen til Knut Tvenge nede i en dal. Knut i Dalo, kaldte vi ham mens han levde. En freidig liten kar. Erindrer ved banketten for Kristoffer Janson i 1879, hvorledes Knut, liten og laaghalt, efter en brilliant tale av Janson, kløv op paa talerstolen til ham, omfavnet ham og sa: "Ja, dæ æ no e o du so æ karad'n i kveld."

Over bakken fra Tvenge har vi saa Lomen-farmen. Her var det Gudbrand Lomen, far til den bekjendte dommer Gilbert Lomen i Alaska, reinsdyrkongen, nedsatte sig. Han var gift med Elisabeth, søster til pastor Nils Brandt, den kjendte pionerprest. Saa kommer vi til Halstein Nilson Røe, Røvang, nok en Tvenge-farm. Saa i øst Kvale, hvor de to kongresmænd kom fra. Faren hette Juul. Saa Viste, Bergan, Hougen. I vest ligger Jøgersen-farmen, Høime, Hamre, Vik, Neste, nok en Hougen. Længer i nordøst Nefstad og Hjelle. Om 50 a 100 aar vil vel de fleste av disse gamle Valdres-navn være en saga blot blandt de som da bebod dette strøk. Amerikaniseringen gaar stadig fremad. La merke til at paa den norske kirkegaard i Decorah var omtrent alle gravskrifter, efter ca. 1900, avfattet paa engelsk. Før 1900 var der mange paa norsk, helst naturligtvis de ældre, fra 70—80-aarene. Blandt de ca. 290 studenter ved Luther College, for hvem undertegnede maatte tale om aftenen den 17de

mai, var det nu et mindretal som kunde forstaa norsk, en sterk motsætning til 1874, da han først meldte sig ind som student. Dengang hørte man næsten kun norsk, i som utenfor klasseværelsene. Nu, det nytter ikke at klage over denne overgang. Det ligger vel i naturens orden. Kun synes mange av os ældre at det gaar litt for fort. Takket være dr. Gjersets elskværdighet, fik vi titte indom det norske museum som nu er aapnet. Det er næsten utrolig hvad det er her utrettet. Begrundet dette museum staar nu nordmændene fremst av alle nationale elementer som har bidrat til at danne det amerikanske samfund hvad det angaar at kunne paavise gjennom kunst og industrigjenstande, billeder, hus, indbo og inventar, bunad etc. Hvorledes livet artet sig, ikke bare blandt nybyggere av norsk æt, men blandt disses forfædre hinsides havet. Det er i sin orden at museet er henlagt til den by der allerede huset det første og ældste norske lærdomssæte herover, Luther College, og som i øst, vest, nord og syd er omgitt av store settlementer, bestaaende næsten utelukkende av farmere hvis forældre, bedsteforældre eller oldeforældre stammet fra Norge. Vi faar haabe at de samlinger som her er skaffet tilveie vil bli bevart for eftertiden. Museumsbygningen er stor og rummelig og vil uten tvil bli sikret mot ildebrand, flom og lignende, saavidt dette lar sig gjøre.

Dr. O. E. Brandts 50-aarsjubilæum

DR. O. E. BRANDT, professor ved Luther Teologiske Seminar, kunde den 10de september feire sit 50-aarsjubilæum som prest. Hans første kald var i Cleveland, Ohio, hvor han blev ordinert i Vor Frelses kirke for 50 aar siden, og der hadde menigheten nu paa selve ordinationsdagen arrangert en vakker fest for ham. Dr. Brandt præket om formiddagen og kirken var overfyldt av folk som kom for at høre menighetens gamle, høiagtede prest forkynde Guds ord igjen. Derfor hædredes han ogsaa ved at hele forsamlingen reiste sig da han under orgelpræludium traadte ind i kirkesalen.

Om aftenen var der gjestebud til ære for dr. Brandt, arrangert av menighetens kvinder. Den rummelige spisesal var fyldt til trængsel og mange som gjerne vilde ha været med maatte gi avkald paa fornøielsen da der ikke fandtes plads for flere folk. En række taler blev holdt og hilsener oplæst, og det maatte ha været med underlige følelser hædersgjesten lyttet til de korte taler av dem som endnu var igjen av hans forhenværende menighetslemmer. De skildret sine erindringer og erfaringer fra den tid da han i otti-aarene var menighetens prest, saa mange halvglemte minder derved blev opfrisket. Kaptein H. C. Hansen overrakte hædersgjesten en vakker gave til minde om dagen og som et symbol paa det av dr. Brandt utførte arbeide i Lake Erie-strøket, hvor han en tid betjente ikke mindre end tolv menigheter.

Selvfølgelig vilde heller ikke det norske menighetsfolk i tvillingbyene la en saadan sjelden anledning gaa forbi uten at hylde deres høit ansete kirkelige leder paa en værdig maate. Søndag aften den 24de september

Dr. O. E. Brandt

var der altsaa i underetagen i University Lutheran Church of Hope arrangert en stilfuld og vellykket festlighet for at hædre dr. Brandt, og som ventelig var det store lokale fuldt besat. Blandt de tilstedeværende var en hel række av Den norsk Lutherske Kirkes mest fremstaaende mænd,

som vilde være med at hædre den trofaste kirkens tjener og teologiske professor.

Festen indlededes med servering av forfriskninger, hvorefter der blev git et lødig program ledet av Hope-kirkens prest, pastor C. S. Thorpe. Der var sang og musik, og pastor Thorpe holdt en kort tale hvori han ydet jubilanten anerkjendelse for hans troskap baade i hans virke og overfor hans venner. Den Norsk Lutherske Kirkes formand, dr. J. A. Aasgaard, som netop var kommet hjem fra et kort besøk i Norge, bragte jubilanten en hilsen og varm tak fra kirkesamfundet for hans store og uegenyttige arbeide i dets tjeneste, og han haabet at dr. Brandt vilde forundes kræfter til endnu i mange aar at kunne fortsætte sit virke for sit samfund.

Der blev holdt taler av dr. C. M. Weswig, seminariets vicebestyrer; dr. L. W. Boe, St. Olaf Colleges bestyrer; dr. O. J. H. Preus, Luther Colleges bestyrer; dr. A. J. Bergsaker, dr. R. Malmin og dr. C. S. B. Hoel, som ogsaa oplæste telegrammer og hilsener fra nær og fjern. Der var omtrent 125 av saadanne hilsener, saa dr. Hoel maatte indskrænke sig til bare at oplæse avsendernes navn.

Mr. P. E. Peterson, formand for Vor Frelzers menighet, takket jubilanten for den store indsats han hadde ydet denne menighet, og overrakte dr. Brandt en gave som en ringe paaskjønnelse fra denne menighet.

Imellem talene var der ypperlig sang og musik, og tilslut holdt jubilanten selv en vakker tale og takket paa hustruens og egne vegne for al elskværdighet utvist imot dem.

*

Dr. O. E. Brandt hører til en norsk-amerikansk familie som i tre slegtled har git den norske lutherske kirke i Amerika prester. Selv tilhører han det midtre led, idet hans far var den bekjendte pionerprest N. O. Brandt, som var teologisk kandidat fra Norge og kom til Amerika i 1851. Hans arbeide blandt de norske nybyggere i Amerika er vel bekjendt, og overalt i det midtre nordvesten har han efterlatt sig merker som har git hans virksomme liv og arbeide historisk betydning. Han opnaadde den høie alder av 97½ aar. Dr. Brandts ældste bror, pastor Realf O. Brandt, blev født i pioner-prestegaarden i det gamle Rock River settlement i Wis. i 1859. Han var i mange aar prest blandt nybyggerne i Syd Dakota, hvor byen Brandt fik sit navn efter ham. I de 17 aar han var pionerprest paa prærien hadde han en tid ikke mindre end 16 prækepladser og aldrig mindre end 10. Men i aaret 1900 flyttet han tilbake til et ældre strøk i Wisconsin, hvor han døde i 1927. I tredje led har slekten sin repræsentant blandt norske lutherske prester i dr. O. E. Brandts søn, Ralf Didrik Brandt.

Efterat dr. O. E. Brandt hadde studert ved Luther College og Northwestern University i Wis., blev han teologisk kandidat fra Concordia Se-

minar i St. Louis, Mo., i 1883. Han var da bare 21 aar gammel, men blev straks efter sin eksamen ordinert til prest og tiltraadte sit kald fra den norske menighet i Cleveland, Ohio, hvor han forblev i 9 aar. I hans vidstrakte kald rundt Erie-sjøen hadde han menigheter baade paa den amerikanske og den kanadiske side. I 1885 blev han gift med Miss Emma Louise Galby, som ved sin gode utdannelse og en sjelden forstaaelse av en prests gjerning blev ham en god støtte i hans arbeide, og hun har ogsaa trofast fulgt ham under hans senere livsvandring. I 1892 flyttet han til Chicago, hvor han var prest for Lake View menighet til begyndelsen av aaret 1897. I 1894 blev han kaldt til professor ved Luther Teologiske Seminar, men han avsløg kaldet, da han syntes han burde være bedre rustet inden han gik ind i en saadan gjerning. I 1896 blev han atter kaldt til denne stilling, og da reiste han en tur til Europa for bedre at forberede sig. Han studerte i Holland og Tyskland, men opholdt sig største delen av tiden ved universitetene i Berlin og Leipzig og tiltraadte næste aar sin gjerning som teologisk professor.

I 1923—24 hadde han permission og foretok en studiereise i Europa. Han tok del i 900-aarsfestlighetene i Valdres, hvor han farssslegt stammet fra og efterlot sig allevegne et godt indtryk. I hovedstaden blev han indkaldt til audiens hos Norges konge, som en kort tid efter utnævnte ham til kommandør av St. Olaf-ordenen. Valdreser i Oslo holdt en storstilet fest for ham, og de fik kunstmaler Bernhard Folkestad til at male et billede av ham som senere blev sendt som gave til Luther Seminar. Det er dette maleri som er reproducert for *Samband* og findes i disse optegnelser.

Der er idag kanske hundreder av prester i kirkesamfundet som har sittet ved dr. Brandts kateter og mindes ham med velvilje. Personlig elskværdighet er et utpræget karaktertrek ved ham, og det har faldt ham let at vinde tillid blandt studentene og venskap fra alle han er kommet i nærmere berøring med.

—A. M. S.

Norsving-ætten -- en norsk-amerikansk slegts aner

PA A Mohn Printing Co.s forlag i Northfield, Minn., er netop utkommet en anetavle for Knut Gudmundson Norsving og hustru Ingeborg Boyesdatter Bø, Valdres-pionerer i Goodhue, Minn., fra hvem den norsk-amerikanske Norsving-familie nedstammer. Det er et av professor A. A. Veblens efterlatte arbeider, utarbeidet i 1931, men først trykt nu. Tore Eys bygdebok "Vang og Slire" har været hovedkilden for denne likedan som for Veblens stamtavle over sin egen slekt og det er i stor utstrækning de samme slekter som forekommer i de to stamtavler og likesaa i Lomen-ættens stamtavle. Familier i gamle norske bygder blev jo ved samgifte noksaa meget en stor ættekreds.

Norsving-ættens stamtavle er for noen ætters vedkommende fyldigere end professor Veblens tidligere arbeider og viser at forfatteren fulgte med i den genealogiske litteratur. Han har saaledes de nyeste forskningsresultater vedrørende Losnaætten. Det er dog tvilsomt om ættens valdreslinje skrev sig til Odensland i Sogn. Den gaard fulgte snarere hovedlinjen paa Losna. Og Semeleng-ætten, fra sysselmand Audun Guttormssøn 1324 til Jogrim Audunssøn 1424, er ikke helt dokumentfast, men en sandsynlig hypotese, mere sandsynlig end Kvale-ættens ældste led, som professor Veblen forsigtig og riktig betegner som *tentative* og *conjectures*. Det er en interessant hypotese, men lar sig nu neppe bevise. Det forekommer forresten at være et noksaa stort sprang mellem noen av ledene. Audun Rolfssøn (Semelenge?) kaldes lagmand i stamtavlen, men kildene nævner ham kun som lagrettesmand. Derimot er det nok hans formodede søn, Jogrim Audunssøn, som i 1431 var lagmand i Bergen.

Adelsslegten paa Valen i Sunnhordland betegnes i stamtavlen med navnet Dal. Ældre genealoger benyttet dette navn paa den, fordi en enkelt linje førte navnet, som den dog sikkert hadde faat paa mødrenes side, fra adelsslegten Dal paa Frang, Hedemarken. Valen-ættens rette slektsnavn var ellers utvilsomt Slede, der brukes i gamle anetavler og førtes av en gren av slekten saa sent som i det 17de aarhundrede. Navnet forekommer allerede i sagatiden.

Norsving-ætten viser sig trods sit gode gamle Valdres-navn at ha sin rot i dansk jordbund. Den stammer i direkte linje fra hr. Peder Hanssøn Kolding, prest i Valdres 1577—1647, og denne var, som navnet antyder, fra Jylland. Der er nok mange ætlinger av denne prestefamilie i Valdres. Ingeborg Boyesdatter er ogsaa ættet fra den og likeledes fra to andre geistlige slegter, Wangensteen og Greel, som begge to sikkert kan føres noen led længere tilbake. Mon ikke presten Greel var av den ansette borgeræt Grill i Oslo og ættet av den rike raadmandsdatter Anne Michelsdatter Van Thien (Funtin), som hadde en dronning til fadder da hun blev døpt i Oslo i 1589, og fik av samme dronning i daabsgave en del guld som faren lot gjøre til en kjæde? Et spørsmaal i Norsk Slegtshistorisk Tidsskrift turde løse den gaate.

Et uklart punkt i stamtavlen forekommer i Ellingbø-slektsrækken. (Dorte Jørgensdatter, gift med Anfin Ivarson Berge.) Aarstallene der viser tydelig nok at der er feil, og forfatteren har da ogsaa et spørsmåals-tegn der.

Norsving-stamtavlen er et interessant bidrag til valdresk og norsk-amerikansk genealogi og vil være av interesse ogsaa for andre Valdresfamilier, da sikkert mange av dem har sine røtter i de her anførte ætter. Mohn Printing Co., hvis vicepresident og sekretær, hr. A. A. Rowberg, selv er en interessert slektsgransker, har supplert og utgit stamtavlen i en grei, vakker form.

H. CHR. HJORTAAS.

Prester av valdresæt i Amerika

XXII

ANDREAS LARSEN DAHL.

blev født i Skrautvaal, Valdres, den 16de november 1844. Hans far var Lars N. Dahl, hans mors pikenavn var Bertha Nielsen Lund. I 1869 reiste han sammen med sin mor til Amerika. Fra 1869 til 1872 arbeidet han paa landet; i 1872—1873 gik han paa Augustana College i Marshall, Wis.; og fra 1873 til 1879 var han fotograf i De Forest, Wis. Saa besluttet han at studere til prest, og efter fire aars studium ved Luther Seminar i Madison, Wis., blev han i 1883 ordinert og tok imot kald fra menigheter ved Mount Morris, Wis. Her arbeidet han meget flittig. I 28 aar betjente han fire menigheter og holdt ofte religions-skole en dag om uken. Paa grund av svækket helse resignerte han i 1911. Han kom sig igjen, og i 1912—1913 betjente han en menighet ved Bucyrus, N. D. I 1915 blev han kaldt til hospitalsprest i Minneapolis, og i denne stilling blev han til stor trøst og opmuntring for folk som var kommet paa livets skyggeside. Hvor der var sorg og smerte og mismod, der strømmet gamlingens ungdommelige sjæl ut med næsten overnaturlig velsignelse. Jo, der var høftid for disse stakkarer naar Dahl kom! Dette virket ogsaa tilbake paa pastor Dahl, stundom kom det over ham som en slags henrykkelse. Det var ikke bare de *lidende* ved hospitalene som var glad i ham. *Bestyrelsene* var ogsaa i regelen taknemmelige for hans besøk, saa der var gjensidig velvilje og glæde paa alle kanter. Her er brukt mere end almindelig sterke ord. Men at de ikke er *for* sterke vil læseren forstaa naar her nævnes at pastor H. G. Stub, D.D., formand for Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika, kaldte pastor Dahl "en hospitals-missionær efter Guds hjerte."

Ut paa eftersommeren 1923 fik pastor Dahl et slaganfald medens han tok sig en ferie hos sine barn ved Bucyrus, N. D. Han kom sig dog litt om senn, og trodde selv at han skulde bli bra igjen. Men saa kom et nyt slag, og da var det snart forbi. Han døde omgitt av sine barn den 10de september 1923.

Pastor Dahl ansaa Mount Morris som sit egentlige hjem. Der laa hans hustru og hans datter Sarah, og ved siden av dem blev ogsaa han stedd til hvile. Hans gamle sognebarn viste at de ikke hadde glempt ham, idet de fylgte kirken ved begravelen. Mange hjertelige lovord blev talt av pastor Dahls embedsbrødre.

Blandt talrike dokumentariske beviser paa taknemmelighet mot pastor

Dahl skal fremhæves to officielle skrivelser, en fra Den Norsk Lutherske Kirkes barmhjertighetsstyre undertegnet av formand H. G. Stub, D.D., og sekretæren, past H. B. Kildahl, samt et takkebrev fra Glen Lake Sanatorium.

I førstnævnte merker vi os følgende skudsmaal:

“Ved pastor A. L. Dahls bortgang føler vi at en usedvanlig mand har forlatt dette liv. Han var en av disse sjeldne mænd som i tro og liv viser Jesu Kristi dyder klart og tydelig. . . Vi har lært at elske ham og forstaa hvorledes Guds aand kan fylde et menneske naar han faar lov dertil. . . Vi anser pastor Dahl som et tempel for den Helligaand, som en Kristi medarbeider. Han arbeidet altid i sin faders forretning. Han kunde ha trukket sig tilbake for 13 aar siden, faat sin pension av kirken og levd i ro med sine barn; men han følte at han maatte arbeide i *hans* gjerning som hadde sendt ham, mens det var dag, fordi natten kommer, da ingen kan arbeide. . . Hans liv var helliget Herren. Han var en villig giver og vil savnes saart av de mange som behøvte ham mest. . . Vi takker ham (Gud) for denne mand og ber at hans livsverk maa drive unge mænd til at følge hans eksempel.”

I skrivelsen fra “venner, patienter og bestyrelse ved Glen Lake Sanatorium” straks efter Dahls første slaganfald, heter det blandt andet: “Vi, Deres mange venner ved Glen Lake Sanatorium (en offentlig anstalt nær Lake Minnetonka) er meget bedrøvet ved at høre om Deres sygdom og vil uttale vor hjertelige medfølelse. Vi glemmer ikke at De altid var rede til at trøste os i vore prøvelser. Vi haaber . . . at De snart vil komme tilbake til os, forfrisket ved Deres ferie. Vi savner Deres venlige besøk, ledelse og opmuntring samt glæden ved Deres nærværelse. Vi vil gjerne De skal vite hvor stor pris vi sætter paa Deres utrættelige arbeide for os, omsorg for os og kjærlighet til Heren. Ikke engang midt i Deres egen trængsel glemte De os. Tak for Deres bønner for os, og vær viss paa at vi ber om Deres snarlige helbredelse.”

Glen Lake Sanatorium og Hopewell tæringshospital er jo offentlige, alt-saa rent verdslige anstalter; men disses bestyrelser strømmet over av begeistring naar de talte eller skrev om past. Dahls besøk. Naar Dahl kom paa besøk saa glemte patientene at ta hensyn til slike smaating som nationalitet og troeshkjendelse — det var bare om at gjøre at Dahl vilde si noen trøstens ord til dem.

Pastor Dahls poetiske trang fandt uttrykk i mange aandelige sanger, og han skrev en liten bok da hans datter Sarah døde — “Sarah Dahl.” Det merkeligste litterære arbeide som han efterlot sig var “Hospitalmissionen” (133 sider, Augsburg Publishing House, 1917), som kom ut baade paa norsk og engelsk. Der blev solgt 5,000 eksemplarer av denne bok.

Han blev gift i 1878. Hustruens pikenavn var Gertrud Amundsen. Hun døde i 1919.

Pastor Dahl efterlot sig fire barn: Theodore Dahl, Bucyrus, N. D.; Sara Dahl, Ventura, Calif.; dr. L. K. Dahl, Los Angeles, Calif.; Mrs. Samuel Larson, Sunnyvale, Calif.

XXIII

N. J. LOCKREM

Nils Jørgen Lockrem blev født i Vang i Valdres den 27de november 1863. Hans far var Jørgen Lockrem. Han fik utdannelse ved Valdres amtsskole (1879—1882) og utvandret til Amerika i 1887. Han frekverterte Chicago theol. Seminar (1888—1891), Augsburg Seminar (1891—1892) og Chicago lutherske Seminar (1892—1893). I 1893 blev han gift med Caroline Lydia Agnetta Bergslien og paa kald av Fox River menighet i Illinois blev han samme aar ordinert til prest i den Forenede Kirke. Han betjente denne menighet fra 1893 til 1906 da han antok et kald fra Superior, Wis., hvor han forblev til sin død i 1923.

Pastor Lockrem indehadde mange tillidshverv inden kirkesamfundet. Han var en av grundlæggerne av Pleasant View Lutheran College i Ottawa, Ill., i 1896 og var i 10 aar formand for denne skoles tillidsmænd. Han var visitator fra 1902—1906 og medlem av Chicago diakonisehjems bestyrelse fra 1902 og formand for samme fra 1910 til sin død. Han døde under et besøk i Minneapolis den 30te juli 1923.

XXIV

JOHN KRISTOFERSEN LEROHL

John Kristofersen Lerohl blev født den 1ste mai 1875 paa gaarden Lerohl (eller Lerhol) i Vang, Valdres, av foreldrene Kristofer Kristofersen og hustru Randi (født Andersdatter Hermundstad). Han blev konfirmert i 1890 av sogneprest O. P. Monrad og gik paa fylkeskolen i Valdres 1890—1891 og vinteren 1892—1893. Vaaren 1894 reiste han til Amerika og kom til Renville county, Minn., hvor han arbeidet paa farm om sommeren og gik paa skole i Granite Falls om vinteren indtil 1897, da han begyndte at studere ved Red Wing Seminary. I 1901 graduerte han fra den forberedende og i 1903 fra den

teologiske avdeling. Han blev ordinert den 7de juni 1903 i Slater, Ia., og har betjent menigheter paa følgende steder: Lisbon, N. D. (1903—1904); Moscow, Idaho, og Lacrosse, Wash. (1904—1907); Dalton, Minn. (1907—1914); Lewistown, Mont. (1914—1916); Starbuck, Man., Can. (1916—1920); Oklee, Minn. (1920—).

Pastor Lerohl var medredaktør av *Tidsskrift for kirke og samfund* i 1912—1914. I 1918—1920 var han formand for Manitoba kreds i Canada; i 1919—1920 viceformand for Canada Distrikt.

Pastor Lerohl indgik i ekteskap med Marie Munkeby i 1905. De har ti barn, 6 gutter og 4 jenter.

XXV

JØRGEN M. SUNDHEIM

Jørgen M. Sundheim blev født paa gaarden Sundheim i Nord-Aurdal den 24de september 1873. Hans forældre var Mons Andersen Sundheim og hustru Marie, født Larsdatter Kirkeberg. I almueskolen fik han undervisning av Engebret Svennes, som hadde en merkelig evne til at omgaaes barn, og som Sundheim altid kom i hu med taknemmelighet. Vinteren 1890—1891 gik han paa amtskolen i Skrautvaal. I 1893 reiste han til Amerika, og i 1894—99 frekventerte han den

Forenede Kirkes Seminar. Ved St. Olaf College (1899—1900) fik han graden B.A. Efter at han hadde været ved den Forenede Kirkes Seminar 1900—1903 (C.T.), blev han i 1903 ordinert og betjente menigheter ved Rindal, Minn., indtil 1910, da han flyttet til Fertile, Minn.

Hvor ualmindelig avholdt han var av sine menigheter fremgaar av følgende: I 1917 blev han valgt til formand for Nordre Minnesota Distrikt, men hans menigheter gav slipp paa ham kun paa den betingelse at han om to aar skulde vende tilbake til dem. I 1919 blev han gjenvalgt til formand, men tro mot sit løfte til menighetene avsløt han formandsposten og vendte tilbake til sine menigheter.

Imidlertid led han av et halsonde som blev værre og værre og tilslut gjorde det vanskelig for ham at præke, og høsten 1920 mottok han kald som redaktør for *Lutheraneren* og flyttet til Minneapolis. Denne stilling fylgte han med dygtighet og til overordentlig tilfredshet i samfundet. Men med helsen gik det nedad. Hvor tappert han end stred mot de lumske sykdommer som angrep ham, bukket han endelig under den 17de juli 1922.

Ved hans bortgang skrev pastor R. Malmin, hans medredaktør for *Lutheraneren*: "Som teolog var han sterk gammelluthersk, som redaktør meget forsiktig, en tryk og god leder i vanskelige tider. Personlig var han noe stille og tilbakeholdende av sig. Men naar man lærte ham nærmere

at kjende, blev man fanget av hans vennesælhet og trofasthet. Og saa blev man ikke mindst glad i ham for den hjertelige fromhet som præget hans væsen. . . . Alt syntes saa egte hos ham, uten noe paatat eller tillært."

I løpet av sin forholdsvis korte arbeidsdag blev pastor Sundheim sat ind i mange ansvarsfulde stillinger i sit samfund og ellers. Saaledes var han visitator, senere finanssekretær og en del aar formand i Twin Valley kreds; i noen aar medlem av bestyrelsen for Lake Park barnehjem; medlem av direktionen for Bethesda Hospital i Crookston; medlem og i noen aar formand i direktionen for Concordia College; medlem av det offentlige skolestyre i Fertile; i flere aar redaktør for *Julebud*; og som før sagt formand for Nordre Minnesota Distrikt og endelig redaktør for *Lutheraneren*. Til Little Norway menighets 40-aarsfest skrev han i 1920 menighetens og for en del hele bygdens historie.

Det arbeide pastor Sundheim fik utføre paa mindre end tyve aar var av den beskaffenhet at hans samfund satte de lyseste forhaabninger til hans fremtidige virke — og saa blev han rykket bort fra det hele. Blandt dem som kjendte bedst til forholdene blev hans bortgang derfor følt som et meget stort tap.

I 1903 blev pastor Sundheim gift med Miss Inga Anderson fra Canby, Minn. De fik ni barn. Det førstefødte døde som barn. De øvrige samt moren var ilive da faren blev skilt fra dem.

Dødens høst

SIDEN sidste nummer av *Samband* utkom har døden herjet sterkt blandt Valdres Sambands gamle medlemmer. Ikke mindre end tre kvinder som hadde været nøie knyttet til organisationen siden den første begyndte har forlatt os. To av disse hørte til vore gamle valdrespionerer, idet de hadde opholdt sig i Amerika i henholdsvis 63 og 64 aar. Men de var født og opvokset i Valdres, hvor de hadde tilbragt baade barnearene og ungdomstiden, og hvor de hadde faat sine første indtryk av livet og en rigdom av minder som aldrig kan glemmes. Trods deres lange ophold i Amerika bevarte de alle disse minder fra Valdres med den slags religiøse pietet som har karakterisert vore pionerkvinder her i landet. Derfor var de ogsaa trofaste medlemmer av Valdres Samband og interesserte sig for alt som angik deres bygdefolks liv og færd baade i Norge og Amerika.

*

MRS. INGEBORG BELGUM FJELD

var den første av disse pionerkvinder som efter et langt liv nedla vandringsstaven. Hun døde i Black Earth, Wis., i juni maaned og var 85 aar gammel. Født paa gaarden Belgum i Nord-Aurdal utvandret hun i 1869 til Amerika og slog sig ned i Black Earth, hvor paa den tid en hel del som

utvandret fra Valdres først bosatte sig. Hun var den gang 21 aar gammel, og ti aar senere blev hun gift med den bekjendte pionerprest John N. Fjeld, som i 1860 utvandret fra Sør-Aurdal og var prest for Black Earth, Primrose, Vermont, York og Big Hollow menigheter. Han døde i 1888. og siden den tid har Mrs. Fjeld hat sit lille hjem i Black Earth og bodde for det meste alene. Naar man i de senere aar besøkte hende, saa kunde man være fristet til at synes at hendes tilværelse ikke var saa lys som den kunde være. Reumatisme hadde faret ilde med hende, og det var med besvær hun ruslet omkring paa gulvet. Men forsøkte man at tale med hende om at hvilket som helst av kirkesamfundets gode gamle hjem vilde med glæde ta imot hende, og at hun der vilde faa den bedst mulige pleie, saa svarte hun med et bestemt: Nei, tak! Hun hadde en hel del selvfølelse og satte pris paa at være uavhengig. En gammelheimsfamilie som bestod av alle slags mennesker hadde hun ikke bruk for. Det var noe i denne trang til at være selvhjulpen og uavhengig som uvilkaarlig indgjøt respekt. Talte man derimot med hende om Valdres — og det gik selvfølgelig ikke an at besøke hende uten at tale derom — saa lyste hendes øine. Hun omfattet fremdeles folket og Valdresdalen med den aller største interesse. Det var ikke en sykkelig heimlængsel, som bare er en plage for et menneske, men bygden, gaardene og menneskene fortonte sig altsammen i mindenes glans og hørte til hendes kjæreste erindringer.

Mrs. Fjeld var søsterdatter til billedhugger Ole H. Fladager, og hun hadde arvet en hel del av sin slekts begavelse. Ifjor skrev hun en del erindringer om sin berømte onkel for *Samband*, og hendes haandskrift var like saa god som den var for tyve aar siden. Hun hadde ikke barn, men fra pastor Fjelds første egteskap er der en stedsøn og en steddatter som overlever hende. Den nærmeste direkte slektning som overlever hende er vistnok den solide og i Valdres Samband fordelagtig kjendte Tore S. Belgum i Kensington, Minn. Han er hendes brorsøn og er nu selv en mand paa 73 aar. Men hele Belgums-slegten fra Pope county, hvoriblandt prestene A. H. Belgum i Starbuck og E. S. Belgum i Appleton, er ogsaa direkte slektninger.

*

MRS. INGEBORG DORTHEA SONNESYN

Søndag den 16de juli døde Mrs. Ingeborg Dortha Sonnesyn i sit hjem i Minneapolis. Hun var bare 57 aar gammel og var født i Vardal i Norge. Hendes forældre var imidlertid kommet fra Valdres, idet hendes far var Gudbrand Øilo, den yngste av et søskendlag hvorav hans ældste bror, Ole, var indehaveren av Øilo hotel og skysstation og var bedstefar til nuværende indehaver, Ivar Øilo. Moren var født paa gaarden Kattevold i Vang, hvor hun og hendes mand opholdt sig i mange aar efter deres giftermal, og hvor de tre ældste av deres seks barn er født. Men saa kjøpte de gaarden

Madshus i Vardal, og der er de tre yngste av deres barn født, hvorav Ingeborg var den næst yngste.

Mrs. Sonnesyn utvandret til Amerika i 1898 og har hele tiden bodd i Minneapolis. I 1901 blev hun gift med kjøbmand E. C. Sonnesyn, som i en ung alder var utvandret fra ættegaarden Sonnesyn i Sogn. Han og

Mrs. E. C. Sonnesyn

deres eneste barn, advokat Gerhard Sonnesyn, overlever hende. Desuten overlever hun av tre søstre, Mrs. Marit Kolseth og Mrs. A. M. Sundheim i Minneapolis og Anna Øilo som er lærerinde ved blindemissionen i Oslo, samt av broren tandlæge Gudbrand Øilo i Oslo, Norge. Begravelsen foregik fra Bethlehemkirken, hvor menighetens prest, pastor O. S. Reig-

stad, forrettet, og jordfæstelsen fandt sted paa den vakre Sunset Memorial gravlund.

Mrs. Sonnesyn hadde to ganger den glæde at faa besøke Norge igjen. Første gang var i 1904, og da hadde hun sin to aars gamle søn Gerhard med sig. Sidste gang var i 1930, da hendes mand netop hadde solgt sin store kjøbmandsforetning i Minneapolis. De reiste da sammen med deres den gang voksne søn, Gerhard Sonnesyn, paa en ferietur til Europa. De førte sin amerikanske automobil med sig, og efter at ha været tilstede ved festligheten paa Island, reiste de gjennom flere land i Europa og opholdt sig en længere tid i Norge, hvor de besøkte alle sine slegtninger i hovedstaden, i Valdres og i Sogn. Men straks efter sin hjemkomst til Minneapolis begyndte Mrs. Sonnesyn at skranke. Hun gjennomgik en operation, men den bragte ingen lindring. En indvortes kræft tæret paa hende og endte tilslut med døden.

Mrs. Sonnesyn var medlem av Bethlehem menighet i Minneapolis og et aktivt medlem av menighetens store kvindeforening. Desuten var hun medlem av hjelpeforeningene baade for Fairview hospital og Ebenezer gamlehjem.

*

MRS. MAREN LAJORD

Tirsdag den 12te september sovnet Mrs. Maren Lajord stille og fredelig ind i døden. Hun var 82 aar gammel og var enke efter Thomas Lajord, den første mand som frembar ideen om et stevne av valdreser i Amerika og som uten tvil i den første tid av Valdres Sambands tilværelse var organisationens mest bekjendte mand. Han døde i Washington, D. C., om vaaren 1906. Mrs. Maren Lajord var født julaften 24de december 1857 paa gaarden Kattevold i Vang i Valdres, og der vokste hun op og bodde indtil hun 18 aar gammel blev (i 1869) gift med lærer Thomas Lajord. Aaret efter deres bryllup utvandret de til Amerika og bosatte sig først i Goodhue county, Minn., men flyttet straks efter til det norske nybygge nær Farmington i Dakota county, hvor Lajord var skolelærer og kirkesanger i fem aar. Senere bodde hun ved New Richland i Waseca county, hvor hendes mand hadde samme beskjeftigelse. Det var ganske sikkert fattige kaar for alle pionerkvinder i de dager, men for en norsk skolelærers hustru var der nok særskilt vanskelige kaar. Baade forretningsmænd og farmere gjorde fremgang, men for en skolelærer var det ingen fremgang at spore fra aar til aar. Lønnen var saa liten at den knapt strakte til at underholde familien. I 21 aar slet hun sammen med sin mand i disse trange kaar. I 1891 flyttet familien til Alexandria, Minn., hvor Knute Nelson bodde. Han hadde fundet en bedre lønnet beskjeftigelse for Lajord, og han fik en tid senere ansættelse for ham i staten Minnesotas vegt- og korninspektion i Minneapolis. En længere tid deref-

ter opholdt familien sig i sit lille hjem i Alexandria, men flyttet i 1897 til Minneapolis, hvor den siden bodde under en lysere tilværelse.

Mrs. Lajord var en dygtig husholderske og en gjestfri kvinde, saa det altid var koselig at komme til hendes hyggelige hjem. Hun var en stilfarende kvinde, men hadde et lyst sind og var meget musikalsk. Hendes og hendes mands musikalske begavelse gik i arv til deres døtre. Mrs. Lajord spilte langeleik meget godt. Det var en fornøielse at høre hende spille den gamle St. Thomasklokkeslaatten og andre gamle valdreslaatter. Men i de senere aar, da især en av hendes døtre blev ualmindelig flink til at spille piano, var det vanskelig at faa hende til at stemme langeleiken.

I 1923 deltok Mrs. Lajord og hendes tre døtre i 900-aarsfestlighetene i Oslo og i Valdres. Det var da 53 aar siden hun hadde set heimbygden, og der traf hun igjen sin ældre bror, som fremdeles bodde paa ættegaarden Kattevold. Samtidig besøkte de ogsaa flere andre land i Europa og opholdt sig en længere tid i Paris. Hun var da 72 aar gammel, men trasket uforsvøiget omkring og frydet sig meget over alt hun saa og oplevet.

Der er ikke mange som helt op til aarsmøtet i Benson i 1932 har været saa regelmæssig tilstede ved Valdres Sambands stevner som Mrs. Lajord. Det var blit en hel tradition at ha hende med, saa hvis hun en enkelt gang ikke indfandt sig, saa var det likesom noe manglet ved stevnet. Hendes tre døtre, som er født og opvokset i Amerika, har ogsaa været meget loyale, og det er et interessant spørsmåal om denne loyalitet mot Valdres og folket derfra vil evne at holde sig like sterk naar moren nu er borte.

Mrs. Lajord var medlem av Bethlehem menighet, og begravelshøitideligheten foregik i Bethlehemkirken og jordfæstelsen paa Lakewood gravplads. Hun overleves av sønnen Thurston Lajord i New York og døtrene Mrs. Marie Berg og Clara Lajord i Minneapolis, og Mrs. C. N. Brunsdale i Mayville, N. Dak.

*

ANDRE VALDRESER SOM NYLIG ER DØDE

Simon Lee var en her i landet meget bekjendt mand. Han var født i Etnedalen i 1860 og døde i Orland, Calif., den 6te juli 1933. Han var en begavet og avholdt mand som ofte skrev artikler i kirkebladene og i de norsk-amerikanske aviser om religiøse og kirkelige spørsmåal.

Andrew K. Holien døde 78 aar gammel paa Grand Forks hospital. Han var født i Vang og kom til Amerika i 1876. Han kom til Grand Forks for 54 aar siden og arbeidet en lang aarrække ved jernbanen.

Martin Broton, Petersburg, N. Dak., døde den 5te mai 67 aar gammel. Han var født i Vang i 1866 og kom i 1878 med sin mor og søskende til Amerika.

Mrs. Gullick H. Moen, født Marit O. Kvissel i Vestre Slidre i 1859, er nylig død. Hun blev i 1882 gift med Gullick H. Moen, og de bosatte sig paa et "homestead" i Syd Dakota, hvor hendes mand døde for 21 aar siden, men hvor hun vedblev at bo til sin død.

Mrs. Julia Almquist døde nylig 75 aar gammel i Minneapolis hvor hun havde bodd de sidste 49 aar. Hun var født i Valdres og var mor til pastor Gilbert O. Almquist ved Olivet lutherske kirke i Minneapolis.

Mrs. Astrid Mickelsen i Mondovi, Wis., er nylig død. Hun var født i Valdres i 1861 og kom til Amerika for 50 aar siden. Hendes mand overlever hende.

Anna Ellestad døde den 24de august paa Augustana gamlehjem i Minneapolis, hvor hun havde tilbragt de sidste 12 aar av sit liv. Hun var født i Vestre Slide i 1844 og opnaadde den høie alder av 89 aar. Til Amerika kom hun for 45 aar siden.

Mot haust

*Enno ein gong vil eg vera glad,
som fivrildi flagra og dansa;
med fuglen syngja paa vaarens kvad
og ikkje paa hausten ansa.*

*Enno ein gong vil eg drøyma meg ung
og gjesta dei gamle stader.
Eg vil ikkje agta um foten vert tung
og soli i Vester glader.*

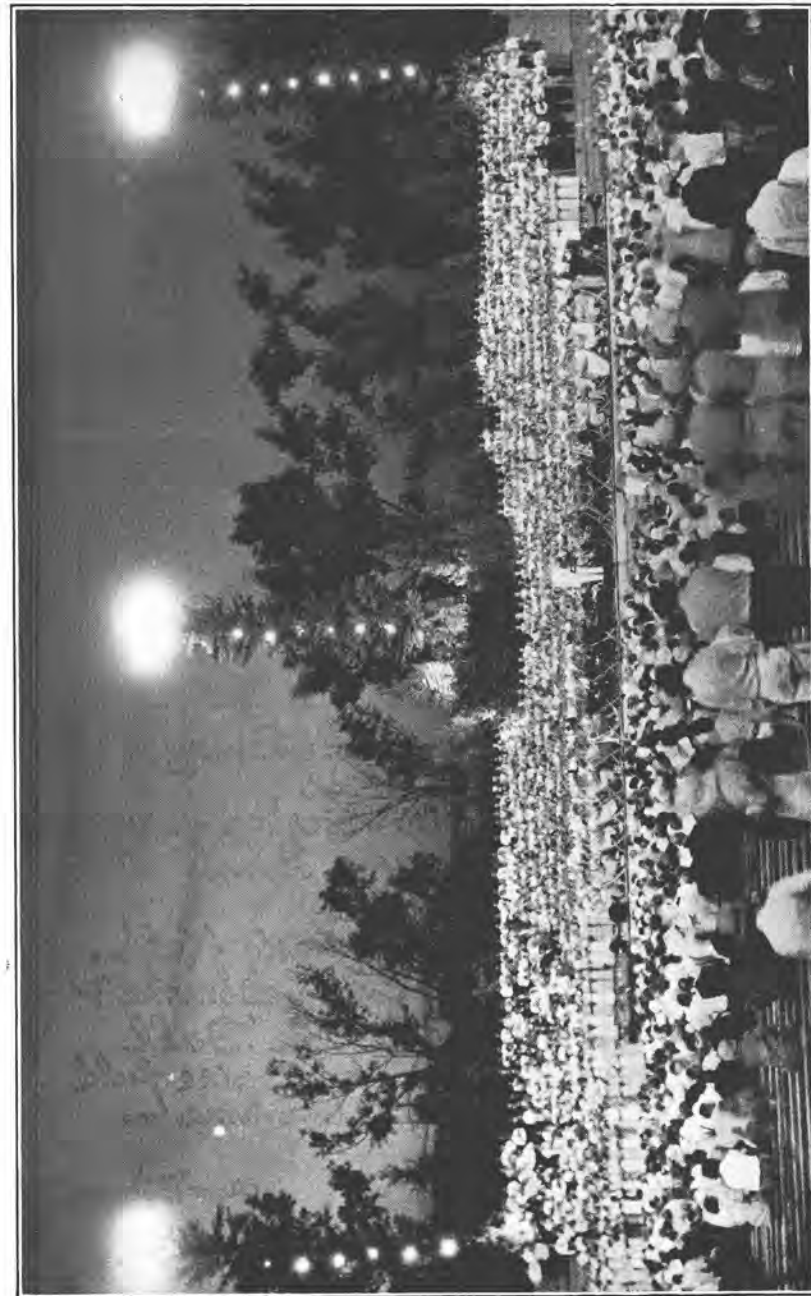
*Enno ein gong vil eg halda fest
med alle dei solfagre minne.
Eg vil dei sank fraa aust og vest
og sjaa, at eg alle kan finne.*

—Signe Mydland Steinarson.

John Dahles minde hædres

VED den John Dahle Memorial koncert der kom som det mest glimrende højdepunkt ved det store syvende internationale stevne av Ungdomsforbundet og Choral Union, nylig avholdt i Fargo, N. Dak., blev John Dahles mest yndede komposition, *My Soul Now Bless Thy Maker*, paa en uforlignelig maate sunget av det store kor som bestod av 2,600 stemmer. Aldrig før var denne majestætiske kompositions vælde og skjønhed hørt slik som nu, da dette store kor under ledelse av Dahles medarbeider og ven, dr. F. Melius Christiansen, sang den til Dahles minde. Denne sang blev kringkastet fra kyst til kyst over National Broadcasting system, og fra mere end femti stationer er rapportert en fuldkommen gjentagelse av den hele koncert.

Mindetalen for professor Dahle var ogsaa en væsentlig del av programmet. Den blev holdt av pastor M. Casper Johnshøi, som gav et fængslende billede av sin gamle lærers liv og arbeide.

FRA JOHN DAHLES MEMORIAL KONCERT I FARGO
En del av det kor av 2,600 stemmer som sang Dahles komposition *My Soul Now Bless Thy Maker*. Koncerten, som ledes av dr. F. Melius Christiansen, blev kringkastet fra kyst til kyst av National Broadcasting Co.

I Bergen med smaa, smale Smug
og Fisketov og Stril
til Søndag og til Hverdags-Brug
man har det samme Smil.

Her stander lidt av yngste Kuld.
Hvem kan slig Flok bedømme?
En Welhaven, en Ole Bull
staar her kanske som Spire fuld
av store Fremtids-Drømme.

Chicago Mai 30. 1933

Oscar Böhmer

Samband

Published quarterly by Valdres Samband at
425-429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.

Subscription price \$1.00 per year in advance.

A. M. SUNDHEIM - - - Editor-in-Chief
HELGE HØVERSTAD - - - Assistant Editor
Send manuscripts and all matters per-
taining to the editorial department to A. M.
Sundheim, 3641 Bloomington Ave., Minneapo-
lis, Minn.

Cash remittances for subscription, change
of address and all matters pertaining to the
mailing of *Samband* should be sent to the
secretary-treasurer, N. A. Kirkeberg, 425-429
So. 4th St., Minneapolis, Minn.

Entered at the Post Office at Minneapolis,
Minn., as second-class matter.

Acceptance for mailing at special rate of
postage provided for in section 1103, Act of
October 3, 1927, authorized on July 3, 1918.

VALDRES SAMBAND

Embedsmænd og styre 1932-33

C. M. ROAN, formand, 933 Metropolitan Bank
Building, Minneapolis, Minn.

HELGE HØVERSTAD, viceformand, 3312
Longfellow Ave., Minneapolis, Minn.

N. A. KIRKEBERG, sekretær-kasserer, 425-
429 S. 4th St., Minneapolis, Minn.

M. A. WEBLEN, 600 Temple Court, Minne-
apolis, Minn.

OLE ROOD, 4016 18th Ave. S., Minneapolis,
Minn.

OLAF RUDI, 1500 Washburn Ave. N., Min-
neapolis, Minn.

EDWIN ODEGAARD, 3128 44th Ave. S., Min-
neapolis, Minn.

O. A. HAIN, 920 14th Ave. S., Minneapolis,
Minn.

HARRY LUNDA, 3839 Sheridan Ave. S.,
Minneapolis, Minn.

Frespræsident

A. M. SUNDHEIM, 3641 Bloomington Ave.,
Minneapolis, Minn.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of *Samband*, published quarterly at Min-
neapolis, Minnesota, for Oct. 1, 1933.

State of Minnesota } ss.
County of Hennepin }

Before me, a Notary Public, in and for
the State and county aforesaid, personally
appeared N. A. Kirkeberg, who having
been duly sworn according to law, deposes
and says that he is the Business Manager
of the *Samband*, and that the following is
to the best of his knowledge and belief, a
true statement of the ownership, manage-
ment (and if a daily paper, the circula-
tion), etc., of the aforesaid publication for
the date shown in the above caption, re-
quired by the Act of August 24, 1912, em-
bodied in section 411, Postal Laws and
Regulations, printed on the reverse of this
form, to wit:

1. That the names and addresses of the
publisher, editor, managing editor, and
business managers are:

Publisher, Valdres Samband, 425 So. 4th
St., Minneapolis.

Editor, A. M. Sundheim, 425 So. 4th St.,
Minneapolis.

Managing Editor, A. M. Sundheim, 425 So.
4th St., Minneapolis.

Business Manager, N. A. Kirkeberg, 425
So. 4th St., Minneapolis.

2. That the owner is: (If owned by a
corporation, its name and address must be
stated and also immediately thereunder the
names and addresses of stockholders own-
ing or holding one per cent or more of
total amount of stock. If not owned by a
corporation, the names and addresses of
the individual owners must be given. If
owned by a firm, company, or other unincor-
porated concern, its name and address,
as well as those of each individual mem-
ber, must be given.)

Valdres Samband and without stock.

Dr. C. M. Roan is the President.

Mr. N. A. Kirkeberg is the Secretary and
Treasurer.

3. That the known bondholders, mort-
gagees, and other security holders owning
or holding 1 per cent or more of total
amount of bonds, mortgages, or other
securities are: (If there are none, so state.)

None.

N. A. KIRKEBERG.

(Signature of editor, publisher, business
manager, or owner.)

Sworn to and subscribed before me this
28 day of September, 1933.

A. W. ADSEM.

(My commission expires Dec. 29, 1939.)
[Seal]

JUUL DIESERUD

som altid har været en av Valdres Sam-
bands mest solide støtter har nu fyldt 72
aar og har tat avsked fra sin stilling ved
katalogiseringsavdelingen ved Kongress-
biblioteket i Washington. Egentlig skul-
de han ha fraatraa for to aar siden, da al-
dersgrænsen er 70 aar. Men han likte ar-
beidet, og med hans kundskaper og store
erfaring var der ogsaa særlige grunder
til at beholde ham i biblioteket over græn-
sen. Dieserud og nedskriveren er jevn-
aldrende. Vi var skolekammerater paa
høgskolen i Aurdal, og vi blev konfirmert
sammen av gamle pastor Bjørn. Og da
vi begge var blit over 70 aar skriver Die-
serud: "Det begynder nok at knipe en
gang i mellem, men nu gjælder det for
os at vi holder os rake i ryggen." Det
har Dieserud ogsaa gjort. Men livets

gang er imidlertid slik at selv en sterk valdres indhentes før eller senere av alderen. Da blir vi — som professor A. A. Veblen med adskillig bitterhet sa om sig selv — slængt paa skraphaugen. Nu vel, det er ikke saa galt at bli gammel som vi i yngre aar ofte forestiller os. For en mand med saa utprægede litterære interesser som Dieserud er der opgaver nok at beskæftige sig med. Han vil ogsaa uten tvil indrømme at selv om det av og til er noe som gjør ondt her og der i kroppen, saa er sindet like ungt, og nærværende tid er fremdeles den bedste. Livet mister ikke kuløren.

Dieserud er filologisk kandidat fra Norge og kom til Amerika for 41 aar siden. De sidste 32 aar har han været ansat ved Kongressbiblioteket i Washington, og skjönt dette har været en krævende stilling, har han ved siden fundet tid til at dyrke mange forskjellige interesser. I aarenes løp har han i aviser og tidsskrifter paa begge sider av havet levert værdifulde artikler og indlæg som tyder paa omfattende granskning og lærdom. Han har aldrig tapt sin interesse for sit oprindelige studium, filologien, og hans gode ven og kollega, professor J. C. M. Hanson ved Chicago Universitet, sier i en biografisk skisse av Dieserud i *Samband* nr. 1, 1928 at: "egentlig er det som litterat og filolog han har utført sit bedste arbeide." Antropologien og den norskislandske opdagelse av Amerika er en av de ting som specielt har fængslet hans interesse. Han har ogsaa ofret meget av tid og arbeide paa saklig at gjendrive den bekjendte fabel om runestønen fra Kensington, Minn., og i den sak har vi som gode hestebyttere altid været hjertelig enige. Imidlertid vil *Samband* understreke følgende som prof. Hanson sier i førnævnte biografiske omrids: "Undertegnede kjender til det videnskapelige arbeide som Juul Dieserud har nedlagt og har

største respekt for det. Dog maa han bekjende at intet av det han har læst fra Juuls pen har skaffet ham saa stor glæde som de smaa naturskildringer fra Valdres der i sin tid stod at læse i *Valdris Helsing*, i *Samband* og i aarboken *Valdreser i Amerika*. Disse naturtro og livlige beskrivelser vil sent glemmes av os valdreser. Vi haaber at Juul engang naar han faar god tid igjen vil ta op disse og lignende emner."

Ogsaa *Samband* har respekt for Dieseruds videnskapelige arbeider, men det er ganske sikkert at de nævnte fordringsløse naturskildringer fra Valdres har hat større værd og bragt mere glæde end noe andet av det vegtige arbeide som han med god logik og meget hodebry har produceret. De har i alle fald git hans navn en god klang blandt hans bygdefolk i Amerika, og der er ofte kommet spørsmaal til *Samband* om ikke Dieserud kunde bevæges til at skrive mere. Skulde ikke nu tiden være kommet til at følge professor Hansons vink om at gjenopta disse emner?

STOR GAVE TIL ST. OLAF COLLEGE

Under skoleaarets avslutningsfestligheter ved St. Olaf College i juni maaned blev der overlevert til skolen en værdifull kunstsamling som avdøde dr. Nils Remmen i Chicago hadde ønsket at skjænke til St. Olaf.

Overdragelsen blev foretat av past. G. A. Sundby, en nevø av dr. Remmen, og giverens enke, Mrs. Inger Remmen, var selv tilstede ved ceremoniene.

Samlingen bestaar av en række værdifulde verker, særlig av norske malere, saaledes et billede fra Venedig av Fritz Thaulow, "Skjærgaardsbillede" av Schou, "Birketrær" av Svend Svendsen, "Solbeskinnet fjeldtop" av Smith-Hald, "Nysne" av Alfred Johnson, og flere andre. Av norsk-amerikanere var der "Høstbil-

lede" av Emil Bjørn og "Maaneskin" av avdøde landskapsmaler Lars Haukanes.

Dr. Remmen var en ivrig kunstelsker og gaven til St. Olaf bestaar av et godt utvalg av hans rike samling. I det værelse paa skolen hvor samlingen vil bli ophængt vil ogsaa billedhugger Risvolds brønsebyste av dr. Remmen bli anbragt.

Dr. Remmens forældre kom fra Vang i Valdres tidlig i 1850-aarene og bosatte sig i Goodhue county, Minn. Der blev Nils Remmen født den 6te mai 1863. Han gik paa St. Olaf College og fik siden ansættelse i et apotek. Høsten 1881 gik han ind paa Luther College i Decorah, Iowa. Efterat ha graduert der og studert i tre aar ved Illinois Universitet tok han medicinsk eksamen i 1887 og nedsatte sig som læge i Chicago. Den 1ste juni 1891 blev han gift med Miss Inga Halvorson fra Manitowoc, Wis., som overlever ham. Som øienlæge fik dr. Remmen stor praksis. I mange aar var han kirurg ved Illinois Eye and Ear Infirmary og var medlem av flere stats- og nationale lægeforeninger.

GULDBRYLLUP

Søndag den 13de august var omtrent 200 mennesker samlet i John Abrahamsons hjem i town of Dover, Trempealeau county, Wis., for at feire Even og Josephine Hestekins guldbryllup. Mr. Hestekin og hustru har et hyggelig og gjestfrit hjem i Eau Claire, men deres datter, som er gift med John Abrahamson, ønsket at hendes raske og rørige forældre skulde feire sit guldbryllup i hendes hjem hvor ogsaa noen av hædersparrets barnebarn tok del i det program som blev git.

Even J. Hestekin er født i Valdres i 1861, men kom som femaarig gut med sine forældre til Amerika. Som ung mand reiste han til Chamberlain, S. Dak., hvor han traf en ung jente, Josephine Cekat, som var født og opvokset i Tjekko-Slo-

NORGE

Direkte paa 7½ dag med
**Den Norske
Amerikalinje**

I over tusen aar har nordmændene gjort sig internasjonalt bemerket som paalidelige og dygtige sjøfolk. Det norske flag vaier idag fra mastetoppen av norske skibe rundt i verden.

Nordmænd

Reis til Norge med de moderne, hurtiggaende og populære norske skibe

BERGENSFJORD eller STAVANGERFJORD

Norsk-Amerikanernes JULEFÆRD

Under ledelse fra Minneapolis og Chicago til Norge av T. M. Throntveit, "Asst. Mgr." ved Minneapolis kontoret.

Ekstratog fra Minneapolis
den 7de december

Ingen hotelutgifter i New York

Henvend Dem til lokalagentter eller linjens kontorer:

129 So. Third Street
Minneapolis, Minn.
333 No. Michigan Ave.,
Chicago, Ill.

vakiet. Hun var paa besøk hos en søster i Chamberlain. Disse to unge blev straks forelsket i hverandre og holdt bryllup den 12te august 1883. De bosatte sig paa et "homestead" i nærheten av Chamberlain, men solgte ut og flyttet til Wis. i 1890. De kjøpte en farm hvor de bodde i mange aar, men flyttet for en tid siden til Eau Claire hvor de altsaa nu bor. De er

gende: Den norske pionermenighet i gamle Muskego, Racine county, feiret 90-aarsjubileum søndag den 3dje september i Norway Hill kirke.

Det var en gripende høitidsdag for alle tilstede av norsk herkomst, som har sin Gud, bibel og fædreland kjær. Da forsamlingen denne solrike sommerdag stod utenfor kirken, omringet av de norske

Den første norsk lutherske kirke i Amerika, opført i Muskego, Wis., 1844, og nu flyttet til Luther Teologiske Seminar i St. Paul, Minn.

flittige kirkegjængere og loyale medlemmer av en norsk luthersk menighet. Mrs. Hestekin, som var oplært i et sprog helt fjernt fra det norske, har ikke alene lært at tale, læse og skrive norsk, men hun taler sin mands valdresdialekt til fuldkommenhet.

FESTEN I MUSKEGO, WIS.

Om 90-aarsfesten i gamle Muskego, Wis., skriver Peder Langbach fra Milwaukee i *Skandinaven* blandt andet føl-

banebryteres grave og saa utover Muskegos bølgeformede landskap som nybyggeren omdannet fra vildskog til et frugtbart Gosen, blev sikkert mange grepet av et dypt alvor.

Ved høimessegudstjenesten om formiddagen holdt dr. A. J. Bergsaker fra Minneapolis en gripende jubilæumspræken og der var visst faa i forsamlingen som ikke følte stundens alvor i hjerteroten, Guds underlige godhet fra den tid, da den første norske lutherske kirke i Amerika blev

bygget der oppe paa bakkekammen i gamle Muskego til nu, stod sikkert lys levende for mange av de gamle, graaharede mænd og kvinder som i en menneskealder har gaat og stellet derute blandt smaabakkene og paa de flate marker i gamle Muskego — de norske pionerers arnested.

Om eftermiddagen holdt pastor Osmond Johnson fra Milwaukee, Ill., en inspirerende præken om menighetens utvikling i disse 90 aar. Past. G. A. Peterson fra Milwaukee holdt en kort tale og likeledes past. J. L. Kildahl fra Webster, S. Dak.

Muskego menighet blev organisert 13de september 1843. Den første kirke som nu er flyttet til Luther Seminar i St. Paul, blev opført i 1844, og den nuværende kirke i 1866.

VALDRES MUSEUM

Sambands kasserer har mottat følgende kontingenter til museet:

Ivar L. Brujord.....	\$ 3.00
K. L. Brujord.....	2.00
N. A. Kirkeberg.....	2.00
A. E. Smedsrud.....	2.00
A. M. Sundheim.....	2.00
Peder A. Veien.....	1.00
Total.....	\$12.00

Vi benytter anledningen til at takke de som har sendt ind penger. Av et brev vi mottok fra Ivar L. Brujord gjengir vi følgende paragraf:

"Jeg hadde den fornøielse sommeren 1932 at se museet for første gang efter en fraværelse fra Valdres paa 27 aar, og var overrasket ved alle de værdifulde samlinger som museet hadde."

Som de ser av dette er Valdres museum en institution som burde ha vor fulde støtte, og vi anmoder valdreser at tegne sig som medlemmer nu saa at vi kan sende ind et betydelig beløp til museet før arsskiftet.

Save Today... Smile Tomorrow!

LAY ASIDE a dollar or so in a savings account each week. The younger you start....the easier it will be to face the future. We have a pass book for you in our savings department. Ask for it.

4th Northwestern National Bank

Cedar Avenue at Riverside

Affiliated with Northwest Bancorporation

Office open from 9 A. M. to 5 P. M.
Consultation Hours
11:30-12:30 noon, 2-5 P. M.
Wednesday Eve. 7-8

DR. CARL M. ROAN
PHYSICIAN AND SURGEON

933 Metropolitan Bank Building
Cor. 2nd Ave. and 6th St. So.
Minneapolis, Minn.

Vær tidlig ute!
 Send ind Deres bestilling nu paa
Jul i Vesterheimen

Redigert av A. M. SUNDHEIM

“Et av de bedste numre av “Jul i Vesterheimen” som noensinde er utkommet,” sier Mr. Sundheim.

En anmelder som har set det nye nummer av “Jul i Vesterheimen” uttrykker sig paa følgende maate: “Det er bare at være sandheten tro at si at naar det gjælder for Sundheim at lage sammen et illustrert julehefte da maa man bent ut kalde ham en troldmand.”

Flere av vore kjendte forfattere har levert gode saker, og dertil kommer udmerkede bidrag av nye, hittil ukjendte, forfattere.

Illustrationene og utstyret er meget tiltrækkende.

Anskaf Dem “Jul i Vesterheimen” og send det ogsaa som julehilsen til slekt og venner her i landet og i gamlelandet.

PRIS: EN DOLLAR

(Sendes portofrit, ogsaa til Norge)

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE

425 South Fourth Street

Minneapolis, Minn.

*printing plate makers
for the SAMBAND*

**Babcock Engraving
Company**

416 8th Ave. So.